

politikavaruşcoğrafyagerontoloji  
iyilikvaroluşdincoğrafyagerontoloji  
postmodernizmidincoğrafyagerontoloji  
eşitlikfelsefe  
söylembedenbilgi  
yorumkültür  
sanatetimoloji  
tarihruh  
suçtüretim  
toplumbilim  
sosyolojimitoloji  
antropolojifelsefe  
ahlakbarış  
kuramkişilik  
adaletarkeoloji  
zamanparadigma  
kayıgyaşamdeğer  
insan  
diialgi  
suç  
yöntem  
cinsiyet  
etnoloji  
kötülükdavranış  
psikoloji  
anlamarkeoloji  
inanç  
folklor  
savaşsiddet  
modernleşme  
birey  
edebiyat



## BİLDİRİ KİTABI

I. ULUSLARARASI KAPADOKYA  
FELSEFE VE SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ  
(CAPASS 2019)

## “İnsanı Anlamak”

25-27 NİSAN 2019 / NEVŞEHİR

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezi

[www.capasscongress.com](http://www.capasscongress.com)  
[capasscongress@gmail.com](mailto:capasscongress@gmail.com)

individualgoodnesscommunicationgerontology  
politicsgeographyconscience  
postmodernitywarbodyexistenceculture  
equalityrhetoricphilosophycommentwarbodyexistenceculture  
anthropologybehaviourtheoryjustice  
historyevilmediaknowledgelibertymeaningpersonalityviolence  
aestheticsknowledgelibertymeaningpersonalityviolence  
communicationgerontology  
geographyconscience  
languageideologydesire  
educationscience  
society  
sociologycrime  
value  
religionmethodgender  
timeparadigm  
paradigm  
anxiety  
life  
folklore  
consumptionmethodgender  
psychologygender  
literature  
ethnology



## PROCEEDINGS BOOK

1<sup>ST</sup> INTERNATIONAL CAPPADOCIA  
CONGRESS OF PHILOSOPHY  
AND SOCIAL SCIENCES  
(CAPASS 2019)

## “Understanding Human”

25-27 NİSAN 2019 / NEVŞEHİR

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezi

[www.capasscongress.com](http://www.capasscongress.com)  
[capasscongress@gmail.com](mailto:capasscongress@gmail.com)

I. Uluslararası Kapadokya Felsefe ve Sosyal  
Bilimler Kongresi

(CAPASS2019)

1<sup>st</sup> International Cappadocia Congress of  
Philosophy and Social Sciences

**25-27 APRIL, 2019**

**NEVŞEHİR HACI BEKTAS VELİ UNIVERSITY**

**NEVSEHIR/TURKEY**

**EDİTÖRLER/ EDITORS**

Doç. Dr. Yener BEKTAŞ / Assoc. Prof. Yener BEKTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Faruk MANAV / Assist. Prof. Faruk MANAV

Dr. Öğr. Üyesi Oya Esra BEKTAŞ / Assist. Prof. Oya Esra BEKTAŞ

Yazıların her türlü bilimsel ve hukuki sorumluluğu tek taraflı olarak yazara aittir. Kongre düzenleyicileri, editörler ve bilim kurulu bu konuda bir yükümlülük altına sokulamaz. Kongre tam metin bildiri kitabına yazı gönderen yazarlar bu durumu kabul ve ikrar ederler.

Yazarlar gerçeğe uygun beyanda bulunmak zorundadır. Aksi durumun tespiti halinde her türlü hukuki, bilimsel ve etik sorumluluk yazarlara aittir.

ISBN:

***Publication Date: 03.07.2019***

## Destekleyenler / Event Supporters



## Kurullar / Committees

### **Onur Kurulu / Honorary Committee**

Prof. Dr. Mazhar BAĞLI- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü  
Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR – Kapadokya Üniversitesi Rektörü  
Prof. Dr. Ahmet İNAM – Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Emekli Öğretim Üyesi)

### **Kongre Başkanları / Congress President(s)**

Doç. Dr. Yener BEKTAŞ-Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Arkeoloji Bölümü  
Dr. Öğr. Üyesi Faruk MANAV-Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Felsefe Bölüm Başkanı

### **Bilim Kurulu / Scientific Committee**

A. Kadir ÇÜÇEN, Prof. Dr. Uludağ Üniversitesi/TURKEY  
Ahmet MAHIROĞLU, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY  
Ali AKAR, Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TURKEY  
Ali Osman GÜNDOĞAN, Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TURKEY  
Ali MEYDAN, Prof. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Arslan TOPAKKAYA, Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi/TURKEY  
Ayhan BIÇAK, Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi/TURKEY  
Ayşe CANATAN, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY  
Betül ÇOTUKSÖKEN, Prof. Dr. Maltepe Üniversitesi/TURKEY  
Celal TÜRER, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
Çetin TÜRKYILMAZ, Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi/TURKEY  
Emel KOÇ, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY  
Ertan ÖZENSEL, Prof. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Fulya BAYRAKTAR, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY  
Hamdi BRAVO, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
Hamit COŞKUN, Prof. Dr. Abant İzzet Baysal Üniversitesi  
H. Haluk ERDEM, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
H. Abdullah ŞENGÜL, Prof. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Hüseyin Gazi TOPDEMİR, Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TURKEY  
Işık EREN, Prof. Dr. Uludağ Üniversitesi, TURKEY  
Işıl BAYAR BRAVO, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
İbrahim ARSLANOĞLU, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi (Emekli Öğr. Üyesi)/TURKEY  
İbrahim KISAÇ, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY  
İhsan ÇAPCIOĞLU, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
İsmail KÖZ, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
Kazım SARIKAVAK, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY  
Kurtuluş DİNÇER, Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi/TURKEY  
Levent BAYRAKTAR, Prof. Dr. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi/TURKEY  
Maruska VIDOVIC, Prof. Dr. Institute of Public Health, SLOVENIA  
Melek DOSAY GÖKDOĞAN, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
Muhsin YILMAZ, Prof. Dr. Uludağ Üniversitesi/TURKEY  
Murtaza KORLAELÇİ, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
Musa Kazım ARICAN, Prof. Dr. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi/TURKEY  
Mustafa ARGUNŞAH, Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi/TURKEY  
Mustafa UĞURLU, Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TURKEY  
Nebi MEHDİYEV, Prof. Dr. Trakya Üniversitesi/TURKEY  
Nevzat ÖZKAN, Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi/TURKEY  
Nurten GÖKALP, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY  
Özcan DEMİREL, Prof. Dr. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi/KKTC

Remzi DEMİR, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
Rıfat YILDIZ, Prof. Dr. Kapadokya Üniversitesi/TURKEY  
Taşkiner KETENCİ, Prof. Dr. Mersin Üniversitesi/TURKEY  
Veli URHAN, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY  
Zekiye KUTLUSOY, Prof. Dr. Maltepe Üniversitesi/TURKEY

Abdullah DURAKOĞLU, Doç. Dr. Abant İzzet Baysal Üniversitesi/TURKEY  
A.Cem ERKMAN, Doç. Dr. Ahi Evran Üniversitesi/TURKEY  
Adem ÖGER, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Adem KOÇ, Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi  
Ahmet Burak KAHRAMAN, Doç. Dr. Erciyes Üniversitesi/TURKEY  
Ahmet EYİM, Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/TURKEY  
Ahmet Oğuz, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Aysun ERGİNER, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Ayten KOÇ AYDIN, Doç. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY  
Baktygul KULZHANOVA, Doç. Dr. El-Farabi Kazak Milli Üniversitesi/KAZAKHSTAN  
Baykal BİÇER, Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi/TURKEY  
Beyhan ZABUN, Doç. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY  
Bulmeken Utysynovna NAKHANOVA, Sanat Üniversitesi/ KAZAKHSTAN  
Cihat YAŞAROĞLU, Doç. Dr. Bingöl Üniversitesi/TURKEY  
Cevriye DEMİR GÜNEŞ, Doç. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY  
Emrah AKDENİZ, Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/TURKEY  
Eren RIZVANOĞLU, Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/TURKEY  
Ergin ERGİNER, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Filiz Meltem ERDEM UÇAR, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Günay KAYA, Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi/TURKEY  
Günil Özlem AYAYDIN CEBE, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Hasan Hüseyin KILINÇ, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Hasan YAVUZER, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
İbrahim SEZER, Doç. Dr. Giresun Üniversitesi / TURKEY  
Kemale UMUDOVA, Doç. Dr. Bakı Slavyan Üniversitesi/ AZERBAIJANI  
M. Kubilay AKMAN, Doç. Dr. Uşak Üniversitesi/TURKEY  
Mehmet Ali DOMBAYCI, Doç. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY  
Mehmet ÇERİBAŞ, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Metin BAL, Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi/TURKEY  
Metin BECERMEN, Doç. Dr. Uludağ Üniversitesi/TURKEY  
Recep YILDIZ, Doç. Dr. Yalova Üniversitesi, TURKEY  
Sema OĞLAK, Doç. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi/TURKEY  
Şenay GÜNGÖR, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Senem KURTAR, Doç. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY  
Sönmez ABBASLI, Doç. Dr. Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü/AZERBAIJANI  
Şerife IŞIK, Doç. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY  
Türkan FIRINCI ORMAN, Doç. Dr. Başkent Üniversitesi/TURKEY  
Vedat AKTEPE, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Yener BEKTAŞ, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY

Adnan ESENYEL, Dr. Öğr. Üyesi Düzce Üniversitesi/TURKEY  
Ajeet JAISWAL, Assist. Prof. Pondicherry University/INDIA  
Arman BESLER, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Banu ALAN SÜMER, Dr. Öğr. Üyesi Kırıkkale Üniversitesi/TURKEY  
Can ULUSOY, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY  
Cemil KOYUNCU, Dr. Öğr. Üyesi Ahi Evran Üniversitesi/TURKEY  
Ekrem Ziya DUMAN, Dr. Öğr. Üyesi Gazi Üniversitesi/TURKEY  
Erhan ÇAPRAZ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Erkan HİRİK, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY

Faruk MANAV, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Fatma Hürrem SÜNNEY, Dr. Öğr. Üyesi Giresun Üniversitesi/TURKEY  
Fegani BEYLER, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY  
Feriha TANRIKUT, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY  
Fikret OSMAN, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY  
Gabor Aron VITALYOS, Assist. Prof. Eötvös Lorand University, HUNGARY  
Gülay ÖZDEMİR AKGÜNDÜZ, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY  
Güneş ŞAHİN, Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/TURKEY  
Halil Burak SAKAL, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY  
Hamidreza SOHRABIABAD, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Hatice DOĞAN, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Hulusi YILMAZ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Hüseyin ÇALDAK, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY  
Hüseyin SARAÇ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Hüseyin KALEMLİ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
İlker YİĞİT, Dr. Öğr. Üyesi Burdur Mehmet Akif ERSOY Üniversitesi/TURKEY  
Kudret ARAS, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY  
Lyazzat NAKHANOVA, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Manjil HAZARIKA, Assist. Prof. Cotton University, INDIA  
Matea Zajc PETRANOVIC, Assist. Prof. Institut za antropologiju, CROATIA  
Menent SHUKRIEVA, Assist. Prof. University of Shumen Episkop Konstantin Preslavski, BULGARIA  
Mustafa KARATAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Neşe HARBALIOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Neval KARANFİL, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Oya Esra BEKTAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Recep KÜREKLİ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Sakineh Nouri SAEİDLOU, Assist. Prof. Urmia University, IRAN  
Samed J. SHIRVAN, Assist. Prof. Yüksek İhtisas University, TURKEY  
Seçil HİRİK, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Sema ÖNGÖREN, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Sengün Meltem ACAR, Dr. Öğr. Üyesi Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY  
Sinan AKILLI, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY  
Şamil YEŞİLYURT, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Tekin TUNCER, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Tuba ACAR ERDOL, Dr. Öğr. Üyesi Ordu Üniversitesi/TURKEY  
Tuğrul BALABAN, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY  
Tuğrul ONGUN, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY  
Vahdet ÖZKOÇAK, Dr. Öğr. Üyesi Hitit University, TURKEY  
Zeynep ZAFER ESENYEL, Dr. Öğr. Üyesi Düzce Üniversitesi/TURKEY  
Zeynep BAŞERER, Dr. Öğr. Üyesi Atatürk Üniversitesi / TURKEY  
Döne ARISOY, Dr. Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi/TURKEY  
Murat GÜR, Dr. Arş. Gör. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY

### **Düzenleme Kurulu / Organization Committee**

Doç. Dr. Yener BEKTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Faruk MANAV

Dr. Öğr. Üyesi Oya Esra BEKTAŞ



## Bir Filozof Olarak Öğretmen: Öğretmen Adayları Bakış Açısıyla Gelecekteki Perspektif

**Ergin Erginer,<sup>1</sup>Aysun Erginer<sup>2</sup>, Selda Özer<sup>3</sup>**

<sup>1</sup>*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğt. Bil. Böl., Türkiye, [erginerginer@nevsehir.edu.tr](mailto:erginerginer@nevsehir.edu.tr),*

<sup>2</sup>*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tem. Eğt. Böl., Türkiye, [aysunerginer@nevsehir.edu.tr](mailto:aysunerginer@nevsehir.edu.tr)*

<sup>3</sup>*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Yab. Dil. Yük., Yab. Dil. Böl., Türkiye, [sozer@nevsehir.edu.tr](mailto:sozer@nevsehir.edu.tr)*

### Özet

Eğitim uygulamalarının gelecekte nasıl evrileceği ile ilgili sorgulamalar, alanyazın incelendiğinde, öğretmen davranışları açısından anlam kazanmaktadır. 21. yüzyıl insanının davranış özellikleri paralelinde, gelecekte öğretmen davranışlarının nasıl şekillenebileceği ile ilgili tartışmalar son zamanların en popüler ve ilgi gören konuları arasındadır. Teknolojinin öğretmenin yerini alıp alamayacağı tartışması kısır bir döngü içinde ilerlerken, alanyazında, bilgisayar, data projeksiyon, akıllı tahta ya da robotlar ile beraberinde kullanılacak teknoloji destekli eğitim yazılımlarının, öğrenme sürecini zenginleştirebileceği, fakat öğretmenin yerini tutamayacağına dönük kanıtlara rastlanmaktadır.

Teknolojinin -yapay zeka çalışmaları da dahil- öğretmenin düşünme ve düşünmeye yönlendirme özelliğinin önüne geçemeyeceği veya yerini tutamayacağına ilişkin kanıtlar, günümüzde öğretmen eğitimi alanında çalışan bilim insanlarını, öğretmenin bunu nasıl yapacağı sorusunu cevaplamaya yönlendirmektedir. Bilişsel psikolojideki gelişmelerin etkisiyle, eğitimde üst-bilişsel düşünme süreçlerinin (problem çözme, analitik ve sorgulayıcı düşünme, stratejik düşünme, özgün ve yaratıcı düşünme, öğrenmeyi öğrenme yolları üzerinde düşünme, sentezleyici düşünme vb.) kullanılmasının öğretme-öğrenme ortamlarında önemi daha iyi anlaşılmalı, alanyazındaki çalışmalar öğretmenin filozofik düşünebilmesi ve bunu çocuklara öğretebilmesine odaklanmalıdır.

Çalışma, öğretmen adaylarının filozofik düşünmeye sahip olup olmadıkları temel sorgusu üzerine, a) kişilik özellikleri açısından filozofik düşünebilmeye yatkınlıklarına, b) gelecekte filozofik düşünmeyi öğrencilerinin öğrenme sorumlulukları açısından kullanabilmelerine ilişkin olası düşüncelerini incelemektedir. Çalışma, kolay ulaşılabılır durum örneklemesi kullanılarak ve gönüllülük esası dikkate alınarak bir devlet üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Katılımcıları Sınıf Eğitimi alanında öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından 12 kadın ve 8 erkek öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma, fenomenolojik bir yaklaşımla desenlenmiştir. Veriler görüşme yöntemiyle toplanıp içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Gelecek, Öğretmen Eğitimi, Felsefe, Filozof, Analitik/Felsefi Düşünme.

## The Teacher as a Philosopher: Future Perspectives of Prospective Teachers

Ergin Erginer<sup>1</sup>, Aysun Erginer<sup>2</sup>, Selda Özer<sup>3</sup>

<sup>1</sup>*Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Education, Dept. of Edu. Sci., Turkey*  
[erginerginer@nevsehir.edu.tr](mailto:erginerginer@nevsehir.edu.tr)

<sup>2</sup>*Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Education, Dept. of Ele. Edu. Turkey*  
[aysunerginer@nevsehir.edu.tr](mailto:aysunerginer@nevsehir.edu.tr)

<sup>3</sup>*Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, School of Foreign Lang., Dept. of For. Lang., Turkey*  
[sozer@nevsehir.edu.tr](mailto:sozer@nevsehir.edu.tr)

### Abstract

Inquiries about how educational practices will evolve in the future make sense in terms of teachers' behaviors when the literature is reviewed. In parallel with the behavioral features of people in the 21st century, discussions about how teachers' behaviors will be shaped in the future have become among the most popular issues and have drawn intensive attention recently. While whether technology can be substituted for the teacher is under discussion in a vicious circle, there is evidence, in the literature, that technology-supported educational software along with computers, data projectors, smart boards or robots can enrich learning processes of students but they cannot be substituted for the teacher.

Evidence that technology including artificial intelligence cannot be substituted for or move ahead of the teacher to think and to lead students to think, directs scientists in the field of teacher training to answer the question: "How the teacher will do it?". Due to the developments in cognitive psychology, the importance of using metacognitive thinking processes (problem-solving, analytic and interrogative thinking, strategic thinking, original and creative thinking, analyzing, synthesizing, evaluating in thinking, and thinking on the ways of learning to learn, etc.) in teaching-learning environments is better understood. Thus, the studies in the literature have focused on the teacher's ability to think philosophically and to teach it to children. The study draws attention to the basic question of whether prospective teachers think philosophically. The study has investigated the opinions of prospective teachers about their ability a) to think philosophically in terms of personality traits, and b) to use their ability to think philosophically in the future along with taking their students' learning responsibilities. The study has been carried out with junior and senior students who are studying at a faculty of education at a state university. Volunteerism has been taken into account in participation. The study group has included 12 female and 8 male prospective teachers studying at primary education teaching programs. The study has designed phenomenologically. Data has been collected via interview technique and analyzed using content analysis.

**Keywords:** Teacher Training, Philosophy, Philosopher, Analytic Thinking/Thinking Philosophically.

### Giriş

Gelecekte öğretmen davranışlarının evrileceği düşünme süreçleri hakkındaki sorgulamalar, 21. yüzyılın temel problemleri arasındadır. Teknolojinin öğretmenin yerini alıp



alamayacağı tartışması kısır bir döngü içinde ilerlerken, tartışma, öğretmenin lehine devam etmektedir. Sınıf içinde kullanılan teknolojik donanımlar, geleceğin teknoloji kullanmaya yatkın çocuklarını yönlendirmek için gereklilik olarak görülmekte fakat eğitimde kullanılmakta olan teknolojilerin onlara yetip yetmediği yeni bir araştırma konusudur.

Teknolojinin öğretmenin düşünme ve düşünmeye yönlendirme özelliğinin önüne geçemeyeceği veya öğretmenin yerini tutamayacağına ilişkin kanıtlar, günümüzde öğretmen eğitimi alanında çalışan bilim insanlarını, öğretmenin bunu nasıl yapacağı sorusunu cevaplamaya odaklamakta, öğretmen eğitimi programlarını bu konuda çalışmalar yapmaya itmektedir. Yeni yüzyılın insanların gelecekte nasıl düşünecekleri ve tercih ettikleri düşünsel eylemlerin öğrenme süreçleri üzerinde ne tür etkiler yaratacağı veya eğitim sistemlerine nasıl entegre olacağı, yine araştırmaya değer önemli bir problemdir.

Bilişsel psikolojideki gelişmelerin de etkisiyle, eğitimde üst-bilişsel düşünme süreçlerinin (problem çözme, analitik ve sorgulayıcı düşünme, stratejik düşünme, özgün ve yaratıcı düşünme, öğrenmeyi öğrenme yolları üzerinde düşünme, sentezleyici düşünme vb.) kullanılmasının öğretme-öğrenme ortamlarında önemi daha iyi anlaşılmış, alanyazındaki çalışmalar öğretmenin filozofik düşünebilmesi ve bunu çocuklara öğretebilmesine odaklanmıştır.

Curran (1953), “filozof olarak öğretmenler ne yapar?” sorusunu sorarken, aslında cevabında da, öğretmenin evrensel ve geleneksellikten uzak, yönünü geleceğe çevirmesi gereken bir meslek insanı olması gerektiğine vurgu getirmektedir. “Öğretmenler.....,insan çatışmasının neye sebep olduğunu anlamaya çalışırlar. İnsanlar ve toplumlar hakkında güvenilir veriler keşfetmek için bilimleri, özellikle de antropoloji, psikoloji, sosyoloji, ekonomi ve hükümeti incelerler. Daha fazla kanıt için beşeri bilimlere, uygarlık tarihine yönelirler. Öğretmenlerin gerçekleri bilmesi gerekir. Ancak gerçekler yeterli değildir. Ayrıca görünenler ve gerçek bilgiler dışında bir idealleri olmalıdır. Öğretmen-filozoflar bu görevleri koltukların huzurunda yerine getirmezler, ancak sorgulamaya dahil olurlar, kanıtları araştırırlar, çatışma dönemlerinde yönlendirme için idealleri vardır. Karmaşa olan alanlarını belirlemek, insanlar arasındaki ilişkiler konusunda daha fazla bilgi sahibi olmayı sağlayacak politika ve uygulamaların oluşturulmasına katılmak için, hem yerel hem de uluslararası ilişkiler, evlilik ve ebeveynlik, iş ve meslek dünyasında, hem yerel hem de uluslararası topluluklarda çalışırlar”. Bu bağlamda öğretmenlerin gerçek entelektüeller olmaları gerekmektedir.

Öğretmenin asıl görevi, “...aşırı heyecandan bıkmış, rutinden hareketsizleşmiş, dogmatik talimatlarla fosilleşmiş ya da önemsiz şeyler üzerine rastgele egzersiz yaparak dağılmış olmaktan korunmak için kıvılcımlarını canlı tutmak ve zaten parlayan alevlerini ateşleyerek sorgulama ruhlarını korumaktır” (Dewey, 1910/1997, 34). Bu nedenle okulların katı ve ağır mevzuat uygulayıcıları olmaktan çıkması, düşünen, sorgulayan, yaratıcı öğrenme ortamlarına neden olan kurumlara dönüştürebilmesi, belki de gelecekte eğitim sistemlerinin çözmesi gereken en büyük ve önemli sorunları olacaktır. Bu sorunla baş edebilmek, eğitim sistemlerinin, evrensel felsefi yaklaşımlarla beslenmesini gerektirmektedir.

Felsefenin merkezinde diyalog vardır. Eğitim için gerekli olan şey de budur. Felsefenin kendisi bir pedagoji (diyalog ihtiyacı, sorgulama ihtiyacı ve bir sorgulama yöntemi) içerir ve bunlar da genel olarak eğitimin temel özellikleridir. Bu nedenle eğitim felsefeden ve felsefe de eğitimden ayrılamaz (Lipman & Sharp, 1978, 259).

Günümüzde eğitim sistemleri, geleceğe dönük parametreler de dikkate alınarak, korelasyonel yaklaşımlarla ve bütün resimler üzerindeki ilişkilerle desenlenmeye çalışılmaktadır. Son yıllarda Amerika Birleşik Devletleri’nde uygulanmakta olan ortak çekirdek (common core) girişiminin amacı (Porter, McMaken & Yang, 2011), öğrencilere nasıl düşüneceklerini öğretmeye odaklanan yeni bir okul kültürü yaratmak, yeni eleştirel düşünme standartlarının oluşturulmasıdır. Bu girişim, önemli bir çaba olmasına rağmen, standartları değiştirmek yeterli değildir. Bu yaklaşım, öğrencilerin öğrenme sürecinde yer alırlarken

yaşadıkları entelektüel büyümeyi veya felsefi ilerlemeyi de hesaba katması gerektiğini ileri sürmektedir.

Ayers (1995, 126), öğretmenlerin, insanları düşünmeye, sorgulamaya, konuşmaya, yazmaya, eleştirel okumaya, işbirliğine dayalı çalışmaya, ortak yararı göz önünde bulundurmaya ve davranışı bilinçlendirmeye, yönlendirmeye çalıştığını belirtmektedir. Başka bir deyişle, öğretmenler bireylerin büyümesini ve üyelerinin demokratik ve ahlaki davranışlarda buldukları iyi bir toplumun oluşumunu kolaylaştırmada önemli bir rol oynamaktadırlar.

Billier (1995)'e göre, 21. yüzyılın öğretmenleri filozofik sosyal işçiler olacaklardır. Bunun nedeni eğitimdeki evrensel değişimin yeni bir öğretmen türüne ihtiyaç duymasıdır. Erginer & Dursun (2009) yaptıkları araştırmalarında, gelecekte öğretmenlerin temel özelliklerinin olumlu ve olumsuz iki zıt dünyada şekilleneceğini bulgulamaktadırlar. Öğretmenler için gelecekte, olumlu cephede kişisel olarak “bireysel ve sosyal, mesleki olarak teknik, kendine ve öğrenciyeye odaklı ve modern, iletişimsel olarak empatik, eleştirel düşünen ve entelektüel olarak bilim ve felseyle ilgili, Atatürkçü, sosyal liderlik ve üretkenlik becerilerine sahip, aktüel ve iyi teknoloji kullanan” gibi karakterler baskınken olumsuz cephede, kişisel olarak “bağımlı ve asosyal, mesleki olarak teknik, kendine ve öğrencilerine dönük, iletişimsel olarak da konuşmayı seymeyen ve öğrencilerini dinlemeyen” gibi özellikler öne çıkmaktadır.

Öğretmen adayları, eğitimleri esnasında kendilerine önerilen pedagojik değerleri alma eğilimindedirler (Wright, 1997). Öğretmen adaylarının öğretmenlerinden örneklerle, bir öğretmenin sorgulama gücü ve felsefeye bakış açısının gelecekte nasıl olacağı ve olması gerektiği hakkında açıklanan bu çalışmada, gelecek için öğretmenin filozofça düşünme özelliklerini analiz etmenin, teknolojinin öğretmenin yerine geçip geçemeyeceğini sorgulamanın, eğitim sistemine olumlu bir katkı sunacağı düşünülmektedir. Eğitimin bir ülkenin kalkınmasında vazgeçilmez önemli bir etken değer olduğu düşünüldüğünde, gelecekte öğretmenlerin filozofik düşüncelerine dönük yapılacak çalışmaların öğretmen yetiştirme alanına da önemli bir katkı getireceğine inanılmaktadır.

### **Çalışmanın Amacı**

Çalışma, öğretmen adaylarının filozofik düşünmeye sahip olup olmadıkları temel sorgusu üzerine, a) kişilik özellikleri açısından filozofik düşünebilmeye yatkınlıklarına, b) gelecekte filozofik düşünmeyi öğrencilerinin öğrenme sorumlulukları açısından kullanabilmelerine ilişkin olası düşüncelerini incelemektedir.

### **Çalışmanın Yöntemi**

Çalışma, kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılarak ve gönüllülük esası dikkate alınarak bir devlet üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Katılımcıları Sınıf Eğitimi alanında öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından 12 kadın ve 8 erkek öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma, fenomenolojik bir yaklaşımla desenlenmiş, veriler görüşme yöntemiyle toplanıp içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

### **Bulgular**

Gelecekte filozof öğretmenliğe ilişkin ortaya çıkabilecek durumlara ilişkin sorgulamalar ve öne çıkacak yaklaşımlar, öğretmen adayı bakış açılarına göre, “filozofik düşünmeye sahip olmak nedir?”, “filozof öğretmen olabilmek için ne yapacağım?”, “filozof öğretmen olmak öğrencilere ne yarar sağlar?”, “gelecekte öğretmen yetiştirme felsefesi nasıl

olacak?”, ‘gelecekte öğretmen nasıl düşünecek?’ ve ‘gelecekte filozofik düşünen öğretmenlerin öne çıkacak özellikleri’ başlıkları altında ele alınmıştır.

### Filozofik Düşünmeye Sahip Olmak Nedir?

Gelecekte filozof öğretmenin taşıyacağı özellikler bağlamında, öğretmen adaylarına göre, bir öğretmenin filozofik düşünmeye sahip olması aşağıdaki anlamları taşımaktadır.

**Tablo 1**

#### *Filozofik Düşünmeye Sahip Olmak*

Öğretmen Adaylarına Göre Filozofik Düşünmeye Sahip Olmak Nedir?	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Farklı bakış açılarına sahip olmaktır.</li> <li>• Yaşanan olaylara anlam yüklemek, olayların iç yüzünü de görebilmektir.</li> <li>• Öğrencilerin uygulama, deney yaparak, buluş yoluyla öğrenmelerini kılavuzlamaktır.</li> <li>• Öğrencilerin hayal güçlerini kullanmalarını sağlamaktır.</li> <li>• Öğrencilerin kendilerini iyi ifade etmelerini sağlamaktır.</li> <li>• Öğrencilerin yanlış cevabına gülümseyebilmektir.</li> <li>• Ders notlarını arkadaşlarıyla paylaşabilmek, bilgiyi saklamamaktır.</li> <li>• Her konuda kendinden emin olmaktır.</li> <li>• Bir konuyu her zeka türüne hitap edecek şekilde tek seferde anlatabilmektir.</li> <li>• İnsanlara önyargısız, eleştirel, vicdanlı ve samimi davranmaktır.</li> <li>• Öğrencilerin sorgulayarak öğrenmesini sağlamaktır.</li> <li>• Öğrencilerin konu anlatılmadan önce görüşlerini alıp, konu anlatılıp sonuca varıldıktan sonra karşılaştırma yapmalarını sağlamaktır.</li> <li>• Bir kişiye karşı davranış şeklinin nedenini sorgulamak ve bu nedeni bulmaktır.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Olaylara tam tersi bir bakış açısıyla yaklaşabilmektir (Ayaklarım ve kafam yer değiştirmiş olsaydı, olaylar ve dünyam da ters düz olur muydu?)</li> <li>• Bir nesnenin tipik, genel kabul görmüş bir şeklini değil, onu daha farklı çizerek anlatabilmektir.</li> <li>• Bir olayda en iyi ve en kötü olasılıkları düşünmek ve en uygun olanını seçmektir.</li> <li>• Öğrencilerin öğretmenini sevmesini sağlamaktır. Öğretmeni severlerse dersi de severler.</li> <li>• Dersi güncel olaylar ve örneklerle zenginleştirebilmektir.</li> <li>• Bir proje yürütürken kendi kendine yetebilmektir.</li> <li>• Beceri ve deneyim sahibi olmak, iyi gözlem yapmak ve mesleğini sevmektir.</li> <li>• Yoldan geçerken değişikliği (duvardaki bir tuğlanın çıktığını görebilmek) fark edebilmektir.</li> <li>• Bir konudaki yanlış bir görüşü fark edip onu çürütebilmektir.</li> <li>• Bir konuyu anlatmadan önce en iyi nasıl öğretebilirim diye düşünmek ve planlamaktır.</li> <li>• Bir konuyu oyunlaştırarak öğretebilmektir.</li> <li>• Sorunlu bir öğrenciyle ilgilenerek sorunlarına yardımcı olmaktır</li> </ul>

Öğretmen adaylarına göre, filozofik düşünmeye sahip olmak, farklı bakış açılarına sahip olma, kendinden emin olma, olaylara anlam yükleme, olayların iç yüzünü de görebilme, öğrencilerin hayal güçlerini kullanmalarını sağlama ve kendilerini iyi ifade etmelerini sağlama, onların yanlış cevaplarına gülümseyebilme, onlara bilgiyi paylaşmayı öğretme, öğrencilerin uygulayarak, deney yaparak, buluş yoluyla öğrenmelerini kılavuzlama, onların karşılaştırma yapabilmelerini sağlama, bir olayda en iyi ve en kötü olasılıkları düşünme ve en uygun olanını seçme, kendini ve dersini sevdirmeye, dersi güncel olaylar ve örneklerle zenginleştirebilme, profesyonel yetkinlik, farkındalık, en iyi nasıl öğretebilirim üzerinde düşünme, davranış şeklinin nedenini sorgulama, kendini en iyi şekilde anlatabilme ve anti tez geliştirebilme gibi özellikler taşımaktadır.

Öğretmen adaylarından Ö16E4, filozofik düşünmeye sahip olmayı “*Bir olay karşısında, en iyi ve en kötü ne olabilir? En iyiye götürmek için ne yapabilirim? En kötüyü nasıl engellerim? En uç noktasını, enleri düşünmek ve en mantıklıyı, uygunu seçmek*” olarak betimlerken, Ö17E3, “*Yoldan geçerken okulun duvarındaki tuğlanın çıktığını görebiliyorsa. Beceri, deneyim, mesleğini sevmeye ve iyi gözlemlerle filozofik öğretmen olunur*” şeklinde anlatmaya çalışmıştır. Aday Ö6K4 filozofik düşünmeyi, “Ayaklarım ve başım yer değiştirmiş olsaydı, olaylar ve dünyam da ters düz olur muydu?” sorusuyla ifade etmeye çalışmıştır.

## Filozof Öğretmen Olabilmek İçin Ne Yapacağız?

Öğretmen adayları, filozof öğretmen olabilmek için yapılması gerekenleri aşağıdaki gibi özetlemiştir:

**Tablo 2**

### Filozof Öğretmen Olabilmek

Öğretmen Adayları Filozof Öğretmen Olabilmek İçin Ne Yapacaklar?	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Öğrencilerimi soru sormaya, sorgulama yapmaya yönlendireceğim.</li> <li>• Bilgiyi doğrudan vermeyeceğim. Balık vermek yerine balık tutmayı öğreteceğim.</li> <li>• Ders içinde öğrencilerimi düşünmeye teşvik edeceğim.</li> <li>• Okumalarını, okuduklarını eleştirmelerini, yorumlamalarını isteyeceğim.</li> <li>• Araştırmaya yönlendireceğim.</li> <li>• Onlara özgürlük sunacağım ve herkes düşündüğünü söyleyebilecek.</li> <li>• Onların mutlu olmasını sağlayacak şekilde öğretim yapacağım.</li> <li>• Onları yönlendireceğim/rehberlik yapacağım.</li> <li>• Öğrenme sürecine tüm öğrencilerimi dahil edip onları aktif kılacağım.</li> <li>• Olayları farklı boyutlarıyla değerlendireceğim.</li> <li>• Onların saygısını kazanacağım.</li> <li>• Onları çok iyi tanıyacağım.</li> <li>• Absürt düşüncelerini sağlayacağım.</li> <li>• Onların gördüklerinden daha fazla şey görmelerini sağlayacağım.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Onlara masal kahramanı gibi davranacağım.</li> <li>• Her durum ve koşulda farklı kimliklere bürünebilecekleri bir ortam sağlayacağım.</li> <li>• Bir problem ortaya koyup çözüme nasıl gittiklerini inceleyeceğim / Sonuçtan ziyade çözüm yollarına (sürece) odaklanacağım.</li> <li>• Birbirleriyle iletişimlerine odaklanacağım (İyi düşünenler iyi iletişim kurar, iletişim onları düşündürür).</li> <li>• Sadece derse değil, onların kişilik, ahlaki özellikleri, arkadaş çevresiyle uyumu ve toplumdaki yeri ile de ilgileyeceğim.</li> <li>• İnce ruhlu olmalarını isteyeceğim.</li> <li>• Onlara rol model olacağım.</li> <li>• Akademik açıdan donanımlı olacağım.</li> <li>• Hayatı olumlu yönde sorgulamalarını sağlayacağım.</li> <li>• Onlara bilginin tükenmez olduğunu kavratacağım.</li> <li>• Onlara sürekli bilgiye aç olmaları gerektiğini benimseteceğim.</li> <li>• Anahtar kelimeler vererek sonraki derse hazırlayacağım.</li> <li>• Bencilikten uzak olmaları için dramayı kullanacağım.</li> </ul>

Öğretmen adaylarına göre, filozof öğretmen olabilmek için, öğrencilere soru sormak, sorgulama yaptırmak ve düşündürmek, bilgiyi doğrudan vermemek ve absürt düşünmeye yardım etmek, eleştirel olmaya yönlendirmek gerekmektedir. İyi bir öğretmen öğrencilerine model, onların düşüncelerine saygılı, olayları farklı açılardan değerlendirebilen, öğrencilerini anlayan ve onları sosyal çevrelerine uyumlu hale getirendir. Öğretmen adayları, bunlara ek olarak, öğretim uygulamalarında dramayı kullanan öğretmenlerin öğrencilerini bencilikten uzaklaştırabileceklerine inanmaktadırlar.

Öğretmen adaylarından Ö8K3, öğrencilerini filozofik düşündürmeye çalışmak için, “Özgürlükten giderim, kısıtlamam ki daha çok düşünebilsinler. Bir problem ortaya koyup nasıl gittiklerine bakarım. Sonuçtan ziyade çözüme nasıl gittiklerine odaklanırım. Birbirleriyle olan ilişkileri benim için önemlidir. İletişim onları düşündürür. İyi düşünürlerse, iyi iletişim kurarlar. Doğruyla ilgilenirim” görüşündedir. Aday Ö10K3, filozofik düşündürmeyle ilgili olarak düşüncesini, “Öğretim İlke ve Yöntemleri dersinde ‘Sokrat Konuşması’ndan çok etkilenmişim. Soru sormaya ve okumaya yönlendiririm. Okuduklarını eleştirmelerini isterim, yorumlatırım. Anlamak ile eleştirmek farklı” şeklinde ifadelendirmiştir. Aday Ö11E3 ise düşüncesini, “Bir öğrenci okula gelirken üzülüyorsa, öğretmenden çekiniyorsa, öğretmen bir şeyleri yanlış yapıyordur. Filozof öğretmen, öğrencinin kişilik ve ahlaki özellikleri, arkadaş çevresiyle uyumu ve toplumdaki yeriyle ilgilenerek etkin olmalı. Sadece dersle kalmamalı” şeklinde belirtmiştir.

## Filozof Öğretmen Olmak Öğrencilere Ne Yarar Sağlar?

Öğretmen adayları, filozof öğretmenin öğrencilere bir çok yararı olacağını aşağıdaki gerekçelerle belirtmeye çalışmışlardır.

**Tablo 3**  
**Filozof Öğretmenin Öğrencilere Olan Yararı**

Öğretmen Adaylarına Göre Filozof Öğretmen Olmak Öğrencilere Ne Yarar Sağlar?	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sorgulamayı öğrenirler.</li> <li>• Kendilerini iyi tanır.</li> <li>• Ne istediklerini bilirler.</li> <li>• Kendilerini geliştirirler.</li> <li>• Çözüm üreten olurlar.</li> <li>• Kendi fikirleri olur</li> <li>• Yaratıcılıkları desteklenir.</li> <li>• Hayat daha farklı bakarlar.</li> <li>• Hayatta başarılı olurlar.</li> <li>• İletişimleri iyi olur.</li> <li>• Daha kalıcı bilgiler öğrenirler.</li> <li>• Hayatları değişebilir.</li> <li>• Kendilerine inanırlar ve özgüvenleri gelişir.</li> <li>• Kendilerini rahatça ve daha iyi ifade ederler.</li> <li>• Hayal güçleri körelmez ve öğrenmeye merak duyarlar.</li> <li>• Kesin hükümlü olmak yerine hayata daha detaylı bakarlar.</li> <li>• Doğruyu ve iyiyi seçmede zorlanmazlar.</li> <li>• Kariyerlerini iyi planlarlar.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hayatları daha kolay olur.</li> <li>• Yaptıkları her şeyde (okulda ve dışarıda) farklı olurlar.</li> <li>• Üretkenliği sağlayabilirler</li> <li>• Derste güdülenme sorunu yaşamazlar.</li> <li>• Bir konuyu neden öğrendiklerini bilirler.</li> <li>• Güçlükler onları yıldırılmaz ve yanlış yapmaktan korkmazlar.</li> <li>• Gelişim özelliklerine yararı olur.</li> <li>• Çevrelerini daha iyi algırlarlar.</li> <li>• Filozofik düşünürler.</li> <li>• Mutlu bireyler olurlar.</li> <li>• Beyinlerinde düşünce bağlantılarını iyi kurarlar</li> <li>• Sorgulamadan inanmazlar.</li> <li>• Farkındalık düzeyleri yükselir.</li> <li>• Düşünerek doğruyu bulabileceklerini benimserler.</li> <li>• Toplumda daha aktif olurlar ve bu ilişkilerine olumlu yansır.</li> <li>• Öğrendiklerini paylaşırlar.</li> <li>• Düşünerek hareket ederler.</li> </ul>

Öğretmen adaylarından Ö15K4, filozofik düşünen bir öğretmenin öğrencilerine olan yararını, öğrencilerini düşünerek, “Hayatlarında, mesleklerinde gelişecekler. Öğrencilerin kendi fikirleri oluşacak, fikirler monte edilmeyecek. ‘Annem, babam böyle düşünüyor diye ben de öyle düşünmek zorunda değilim’ diyecek” şeklinde ifade etmiştir. Aday Ö5K3, “Derse boş gelip gitmezler. Kendilerine inanırlar. Düşünerek doğruyu bulabileceklerini benimserler. Toplumda daha aktif olurlar. Özgüvenleri yüksek olur. Kendilerini iyi ifade ederler” düşüncesindedir. Aday Ö8K3 ise, düşüncesini “Hayatlarında başarılı olurlar. İletişimleri iyi olur. Ne istiyorlarsa, kendi iradeleriyle karar verirler. Akıntıya kapılmazlar. Ölene kadar hayatlarını verimli geçirirler” şeklinde yorumlamıştır.

Öğretmen adaylarına göre, filozof öğretmenin öğrencileri, özetle, sorgulamayı ve hayattan ne istediklerini bilirler, kendilerini tanır ve inanırlar. Rahat ifade ederler, kendilerine has fikirleri olur ve kendilerini geliştirirler, filozofik düşünürler, sorgulamadan inanmazlar, doğruyu ve iyiyi seçmede zorlanmazlar, derste güdülenme sorunu yaşamazlar, güçlükler onları yıldırılmaz ve yanlış yapmaktan korkmazlar, kesin hükümlü olmak yerine hayata daha detaylı bakarlar ve güdülenme sorunu yaşamazlar. İletişimleri iyidir, hayal güçleri körelmez ve öğrenmeye merak duyarlar, üretken ve mutludurlar.

## Gelecekte Öğretmen Yetiştirme Felsefesi Nasıl Olacak?

Gelecekte öğretmen eğitimine dönük felsefenin nasıl olacağına ilişkin öğretmen aday görüşleri aşağıda verilmektedir.

**Tablo 4**  
**Gelecekte Öğretmen Yetiştirme Felsefesi**

Öğretmen Adaylarına Göre Gelecekte Öğretmen Yetiştirme Felsefesi Nasıl Olacak?
--



- 
- İyiyeye de kötüye de gidebilir, bir belirsizlik olacak.
  - İyiyeye gidecek.
- 

- Sorgulamayı öğrenirler.
  - Kendilerini iyi tanırlar.
  - Ne istediklerini bilirler.
  - İyiyeye de kötüye de gidebilir, bir belirsizlik var.
  - İyiyeye gidecek.
  - Davranışçı bakış açısı devam edecek ve pek bir şey değişmeyecek.
  - Şu an evrensellikten ve güncellikten uzak, daha güncel olacak.
  - Öğretmenlik tıklamayla ilgili bir şey olacak (daha teknolojik).
  - Yeni düzenlemeler gelecek ve yararlı olacak ama bu gelişim yavaş olacak.
  - Kendi eğitimcilerimizle bize uygun bir modeli bulacağız. Kendi hatalarımızdan doğruya ulaşacağız.
  - Yeni yaklaşımları uygulamada sorun yaşayacağız.
  - Tekdüze öğretmen yerine, farklı tipolojilerde öğretmenler yetişecek. Filozof öğretmen bu tiplerden biri olabilir.
  - Sınıfta öğretmen sayısı artacak, bir öğretmen herkese ulaşmıyor.
  - Geleneksel yaklaşımdan uzaklaşacağız.
  - Akademik başarısı yüksek ülkelerden aldığımız örnekleri kendimize uyarlayacağız.
  - Sınıfa robotlar girecek.
  - Felsefik düşünen ve üreten öğretmenler olacak.
  - Eğitim yaşantı ve çocuk merkezli olacak.
  - Bireysel farklılıklara dikkat eden değil, bireysel farklılıkları temel alan bir anlayış hakim olacak.
  - Yaklaşımları ihtiyaçlar belirleyecek.
  - Öğretmene olan ilgi ve farkındalık artacak (değer kazanacak)
  - Öğretmenliğin mesleki değeri yükselmeyecek.
  - Denetleme artacak.
  - Eğitim fakülteleri tıkanacak, atama yapılmayacak.
  - Öğretmen öğrenciyeye şekil verici olacak
  - Sınıflar atölyelere dönüşecek.
  - Öğretmenler daha rahat, kurallar sınırlı olacak.
  - Öğretmen eğitiminde son yıl tamamen staj olacak.
  - Drama gibi yaratıcılığı geliştiren dersler artacak.
  - Esasici akıma döneceğiz.
  - Sıradanlaşacak.
- 

Öğretmen adaylarına göre, geleceğin öğretmenlerini yetiştirme felsefesinin iyi yönde ilerleyeceği görüşü yanında, bu düşüncede bir belirsizlik de yaşanmaktadır. Bununla birlikte gelecekte öğretmenler, kendilerini iyi tanıyacaklar, istediklerini bilecekler, geleneksel yaklaşımlardan uzak duracaklar, bireysel farkları dikkate alacaklardır. Tekdüze öğretmen yerine, farklı tipolojilerde öğretmenler yetişecek. Filozof öğretmen bu tiplerden biri olabilir. Sınıfta öğretmen sayısı artacak, sınıflar atölyelere dönüşecek, yaklaşımları ihtiyaçlar belirleyecek, denetleme artacak, davranışçı anlayıştaki baskın karakter pek değişmeyecek ve gelişim yavaş olacak, esasici anlayışa dönecek, öğretmen eğitiminde son yıl tamamen staj olacak, öğretmene olan ilgi ve farkındalık artacak, öğretmenlik mesleğinin değeri yükselmeyecektir. Teknolojideki gelişmeler doğrultusunda, öğretmenler ileri teknolojiden yararlanacaklar, öğretmenler daha rahat, kurallar sınırlı olacak, Drama gibi derslerin önemi anlaşılacak fakat aynı zamanda öğretmenlik sıradanlaşacaktır. Genel bir değerlendirme yapılacak olursa, öğretmenlik mesleğinde gelecekte ihtiyaçlara dönük bazı gelişmelerin yaşanacağı fakat klasik yaklaşımların da çabuk terkedilemeyeceği görülmektedir.

Öğretmen adaylarından Ö10K3 gelecekte öğretmen eğitimine ilişkin olarak “Endişeleniyorum. “Eğitim fakülteleri kapatılsın mı? Formasyon mu olsun?” tartışılıyor. Drama gibi yaratıcılığı ortaya koyacak dersler fazla olmalı, sınıf ortamı atölyeler olmalı” gibi bir görüşe sahiptir. Aday Ö15K4, “Gelecekte öğretmenin değeri yükselmeyecek. Çok olumlu bakamıyorum. Kendi eğitimcilerimizle, bize uygun bir model bulacağız. Diğer kültürlerin modelleri uymuyor. Kendimiz felsefe bilirsek, eksikleri bulabiliriz” derken, aday Ö8K3 geleceğe ilişkin olarak, “Felsefe bilen öğretmenler olmalı ki düşünebilsinler. Düşünürse, üretir. Öğretmenler de üretebilmelidirler. Öğretmen kendisi olmalı, özgür olmalı. Hiçbir şey mecbur olmamalı. Kurallar sınırlı olmalı. Öğretmen, aşçı gibi olup öğrencileri şekillendirebilmeli. Bunun için öğretmen budanmış olmamalı” şeklindeki görüşe sahiptir.



## Gelecekte Öğretmen Düşünme Biçimindeki Değişim Nasıl Olacak?

Gelecekte öğretmenin düşünme şeklindeki değişimle ilgili olarak, öğretmen adayları düşüncelerini aşağıdaki gibi açıklamaktadırlar.

**Tablo 5**

### **Gelecekte Öğretmenin Düşünme Biçimindeki Değişim**

Öğretmen Adaylarına Göre Gelecekte Öğretmen Nasıl Düşünecek?	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (% 90) düşüncelerinde bir değişim olacak.</li> <li>• Her hangi bir değişim olmayacak.</li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Teknoloji öğretmenlerin düşünme sistemlerini etkileyecek ve düşünme mekanizmaları değişecek, değişim olumlu fakat kolay olmayacak.</li> <li>• Değişimler düşünme boyutunda olacak fakat uygulamaya yansımamayacak.</li> <li>• Öğretmenler baskıcı-katı olanlar ve esnek-rahat olanlar olarak ikiye bölünecek, eskiler değişmeyecek.</li> <li>• Öğretmenler farklı düşünmeyi öğrenmek zorunda kalacaklar.</li> <li>• Önceki kadar katı değil, daha ılımlı yaklaşımlar hakim olacak.</li> <li>• Devlet politikaları olumlu olarak değişirse öğretmenler de değişecekler.</li> <li>• Öğretmen adaylarının aldıkları eğitim düşünme yapılarını değiştirecek.</li> <li>• Gelecekte bilgilerini paylaşmayan ve bencil olamayacaklar.</li> <li>• Yöntem/teknik ve öğrenciye bakış açıları değişecek.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Teknolojiyle gelen yapaylık öğretmenliğin insani (duyuşsal) yönlerini daha fazla ortaya çıkaracak.</li> <li>• Şiddetin gerekli olmadığı anlaşılacak.</li> <li>• Yaratıcı düşünen öğretmenler olacak.</li> <li>• Dramanın gerekliliğine inanılacak.</li> <li>• Okullar, sınıf ortamı, öğretmen-öğrenci-veli ilişkisi olumlu olacak.</li> <li>• Yeni mezunlar yeni sisteme uyum sağlayacaklar.</li> <li>• Öğretmenler okuyan-araştıran olacaklar.</li> <li>• Tembel öğretmenler oluşacak (beyinlerini yormayacaklar).</li> <li>• Kütüphaneler bitecek, internet yeterli olacak.</li> <li>• Akademik bilgidan ziyade toplumsal değerlere vurgu yapacaklar.</li> <li>• Daha felsefi, sorgulayıcı ve açık düşünecekler.</li> <li>• Öğrenciye müşteri gibi bakılmayacak.</li> <li>• Öğretmenlik sadece meslek olarak düşünülmecek.</li> <li>• Öğretmenler kendilerini geliştirmek için tüm imkanları kullanacaklar (sanat, spor, eğitim vb.)</li> </ul>

Öğretmen adaylarına göre, gelecekte teknoloji, öğretmenlerin düşünme sistemlerini etkileyecek, daha felsefi ve sorgulayıcı düşünme sistemlerine odaklanılacak, düşünme mekanizmaları değişecek, değişim olumlu fakat kolay olmayacak, toplumsal değerlere vurgu artacaktır. Teknolojiyle gelen yapaylık, öğretmenliğin insani (duyuşsal) yönlerini daha fazla ortaya çıkaracaktır. Bununla birlikte, teknoloji öğretmenleri tembelleştirecektir. Adaylar, değişimin düşünme boyutunda olacağı, uygulamaya yansımamayacağı, fakat yeni yetişen öğretmenlerin çağa ayak uydurabilecekleri düşüncesindedirler. Öğretmenler baskıcı-katı olanlar ve esnek-rahat şeklinde iki tipe ayrılacaklar, fakat eskilerde bir değişim olmayacaktır. Önceki kadar katı değil fakat daha ılımlı yaklaşımlar hakim olacak, şiddet azalacaktır. Yöntem/teknik ve öğrenciye bakış açıları değişecektir. Öğretmenler farklı düşünmeyi öğrenmek zorunda kalacaklardır. Öğretmenler okuyan-araştıran olacaklardır. Öğretmen adaylarının aldıkları eğitim düşünme yapılarını değiştirecek ve daha paylaşımcı olacaklardır. Politikalar olumlu değişirse, öğretmenler de değişeceklerdir. Daha felsefi, sorgulayıcı ve açık düşüneceklerdir. Öğretmenler kendilerini geliştirmek için tüm imkanları (sanat, spor, eğitim vb.) kullanacaklardır. Kütüphaneler bitecek, internet bilgiye erişimde yeterli olacaktır. Gelecekte, öğretmenliğe yalnızca bir meslek, öğrenciye bir müşteri olarak bakılmayacaktır. Genel bir değerlendirme yapılacak olursa, öğretmenlik mesleğinde gelecekte önemli anlayış değişiklikleri olacağı görülmektedir.

Öğretmen adaylarından Ö9E3 gelecekte öğretmenler için “*Daha felsefi düşünecekler. Daha sorgulayıcı ve açık olacaklar*” diye düşünürken, aday Ö10K3, “*Şu an ki sistemde değişiklikler kötü olabilir. Gittikçe kendini düşünen bireyler geliyor. Öğretmen adayları arasında paylaşım yok, bilgiler paylaşılmalı. Atanamadıkça, birbirimize rakip oluyoruz*”

şeklinde düşünmektedir. Aday Ö14K4, “Eskiler değişmeyecek. Yeni mezunlar yeni sisteme uyum sağlayacak. Öğretmenler okuyan-araştıran nesil olabilir” diye düşünürken, aday Ö15K4, “Çok değişecek. Teknoloji ile her şey değişiyor. Yapay zeka gibi değişimler var. Teknoloji değişimi, düşüncelerde değişimi zorlayacak”, aday Ö19K3 ise, “Yeni bir yüzyıl olduğu için ve çocuklar zorlayacağı için değişiklikler olacak. Çocuklar teknoloji çocukları. Öğretmenler onlara ayak uyduracaklar. Kendileri de teknoloji öğretmeni olacaklar” şeklinde düşünmektedirler.

### Gelecekte Filozof Öğretmen

Öğretmen adayları, gelecekte filozofik düşünen öğretmenlerde öne çıkacak özellikleri aşağı gibi betimlemektedirler.

**Tablo 6**

#### Gelecekte Filozofik Düşünen Öğretmen

Öğretmen Adaylarına Göre Gelecekte Filozofik Düşünen Öğretmenlerin Öne Çıkacak Özellikleri	
• Gelecekte öğretmenlerin yaklaşık olarak yarısı filozofik düşünen öğretmenler olacaklar.	
• Mesleki bilgiler sürekli güncellenecek ve öğretmenler araştırarak kendilerini güncelleyecekler, okumayanlar dışlanacaklar.	• Başarı odaklı olmayacaklar, eksikliklerini ve sahip oldukları özellikleri ifade edebilen olacaklar.
• Dünyaya eleştirel bakacaklar.	• Daha çok materyal kullanacaklar.
• İleri görüşlü olacaklar.	• Sınıflar daha renkli, daha hareketli olacak.
• Yeniliklere açık olacaklar.	• Filozofik düşünen öğretmenler diğerlerini etkileyecek, birbirlerini filozof öğretmen olmaya yönlendirecekler.
• İyi okur-yazar olacaklar.	• Sadece sınıf içi değil, diğer sorunlara (toplumsal) da duyarlı olacaklar.
• İletişim becerileri yüksek olacak.	• Boş zamanlarını düşünmeye ayıracaklar.
• Herkesin söylediği-yaptığı değil, kendilerinin düşünüp uygun gördükleri yöntemleri kullanacaklar ve özgün fikirleriyle öne çıkacaklar.	• Öğretmenler bilim insanı olacaklar.
• Teknoloji sayesinde yeniliklere çabucak ulaşacaklar.	• Öğretmenler önder olacaklar.
• Kendilerini daha objektif yargılayabilecekler.	• İnsani özellikleri ile dikkat çekecekler.
• Öğrencilere beceri kazandıracaklar.	• Olaylara çok yönlü bakacaklar.
• Araştırma ve incelemeyi sevecekler.	• Rahat, eğlenceli ve samimi olacaklar
• Evrensel ve bilimsel düşünecekler.	• Öğretmenler sayesinde kitap okuma ve doğru kitabı seçme, faydalı TV programları seyretme oranı artacak
• Yürüyüşleri ile bile dikkat çekecekler.	• Çözüm odaklı olacaklar.
• Farklı bağlantılar kurup etrafi şaşırtacaklar.	• Öğretmenlerin beyinlerinde canlandırdıkları her şey teknolojinin de yardımıyla anında öğrenciyle buluşacak. Örneğin, öğretmenin düşündükleri ders esnasında an be an akıllı tahtaya yansıtılabilecek.
• Sesli düşünecekler.	• Teknoloji her şeyi hazır sunacağı için sorgulama gereği duyulmayacak. Sorgulayarak bulmaya çalıştığımız bilgiler çaba sarf etmeye gerek kalmadan bize sunulacak.
• Karar alıp arkasında duracaklar.	
• Kullandıkları yöntemler, materyaller, sorunlara yaklaşımları, çözüm önerileri ve bakış açılarıyla kendilerini gösterecekler.	
• Filozofik düşünmeyi içselleştirecekler.	
• İyi bir konuşmacı olacaklar.	
• Bireysel farkları dikkate alacaklar.	

Öğretmen adaylarından Ö10K3, gelecekte filozofik düşünebilen öğretmenlerin öne çıkacak başlıca özellikleri için, “Gelecekte filozof öğretmenler olacağını umut ediyorum. Kitap okuma ve doğru kitabı seçme sayısı artacak. İzlenen TV programları değişti. Ülke değişimler var. Sadece Survivor izlemiyorlar. Faydalı programlar izliyorlar, belgesel izliyorlar. Öğretmenler iyi bir konuşmacı olacaklar. Özgün fikirleriyle öne çıkacaklar. Tam tersi de olabilir. Eğitim ve bilime önyargı da var. Şapka kanunu geldiğinde, fesi bırakamama gibi. Önce fesi bırakacağız. Yoksa farklı düşünceye saygı zor olur” görüşündedir. Aday Ö7E4 ise düşüncesini, “Daha az düşünecekler. Çoğunluğu, teknolojik aletlerle zaman geçiriyor. Düşünmeye zaman olmayacak. Boş zamanlarını düşünmeye ayırabilirler. Hayattan geçip giderken, bu hayatın daha farkında olup daha dolu dolu yaşayacaklar” şeklinde ifade etmiştir.

Adaylardan Ö15K4, “*Tüm öğretmenler değil, bir kısmı filozofik düşünecek. Kendini geliştirirken o dönemin şartlarına bakıp daha da ileriye yönelecekler. Yeniliklere açık olacaklar. Öğretmenler bilim insanı olacaklar, önder olacaklar*” şeklinde düşünürken, aday Ö11E3 düşüncesini, “*Filozofik düşünenler olabilir ama hepsi olmayacak. Filozofik düşünenlerden etkilenilecek, onların yönlendirmesi etkili olacak. Eğlenceli, sorun çözen, çocuklarla ve velilerle iletişimi güçlü, sınıfta ve okulda fikirlere saygı duyan ve fikirlerine saygı duyulan öğretmenler olacaklar*” şeklinde ifade etmiştir.

Özetle, gelecekte filozof öğretmenin özellikleri arasında, iletişim ve teknoloji kullanma becerilerindeki iyilik hali, yeniliklere açıklık, özgünlük, objektiflik, araştırmacılık, bilimsellik, evrensellik, kararlılık, farklılık, hatiplik, çözüm odaklılık, okuryazarlık ve vizyonerlik, pratiklik ve hızlılık, zamanda tasarruf, insancılık, felsefeyi içselleştirme, nitelikli materyal seçimi ve kullanımı, güncellik ve aktüellik, önderlik, serbest zamanları düşünmeye ayırma, toplumsal duyarlılık, kendini denetleyicilik, olumlulukları yansıtıcılık, etkileyicilik, çok yönlülük, rahatlık, eğlenceli olma ve samimiyet özellikle öne çıkan değerler olacaktır. Gelecekte öğretmenler yarışmacı ve başarı odaklı olmayacaklar, öğrencilerinin bireysel farklılıklarını dikkate alacak, kendileri ile barışık ve eksikliklerini rahatlıkla ifade edebilecek hoşgöründe olacaklardır.

### **Tartışma, Sonuç ve Öneriler**

Geleneksel paradigmalara dayanan öğretmen eğitimi yaklaşımlarında, genelde teknik ve davranışçı modeller, öğretmenlik edinimini testlere, öğretmenlik niteliğini ise testlerden alınan puanlara dayandırmaktadırlar. Ülkemizdeki paradigma da bunun aynıdır. Fakat Yıldırım (2011)’a göre “öğretmen alımında öğretmenliğin teknisyenlik boyutunu ön plana çıkaran bu tür standart testlerin yetersiz olduğunu bilen ülkeler, öğretmenlikte uzmanlığı yordayabilecek yeni değerlendirme yaklaşımları içindedirler. Alternatif değerlendirme olarak adlandırılacak yeni sınavlarda açık uçlu ve üst düzey düşünme becerilerini (sentez, değerlendirme, problem çözme, vb.) kullanmayı gerektirecek soru türlerine yer verilmektedir. Sınavlar yanında portföy ve görüşme gibi alternatif değerlendirme süreçlerinin de kullanılmaya başladığı görülmektedir”. Dolayısıyla bu bakış açısı, öğretmen eğitimindeki yaklaşımı, derinlemesine düşünen ve yorumlayabilen öğretmen yetiştirme hedefine yönelmektedir. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde, bu yaklaşımın öğretmen adaylarınca da eleştirilmesi dikkat çekicidir. Ülkemizde var olan öğretmen yetiştirme yaklaşımının acilen terkedilmesi gerekmekte, filozofik düşünebilen ve pedagojik bir düşünme felsefesine sahip üst düzey düşünen öğretmenlerin yetiştirilmesine öncelik verilmelidir.

Öğretmen adayları, gelecekte öğretmenlerin daha filozofik düşüneceklerini, filozofik düşünmenin öneminin daha iyi anlaşılacağını, teknolojinin öğretmenin sınıf içi uygulamalarında çok fazla etkili olacağını ve öğretmenlerin düşünme biçimlerini daha fazla etkileyeceğine inanmaktadırlar. Öğretmen adaylarının filozofik düşünen öğretmenler olabilmek için çabalayacakları görülmektedir. Bununla birlikte teknolojinin öğretmenin yerine geçemeyeceği, aksine gelecekte öğretmenin duyuşsal özelliklerinin daha fazla gündemde olacağına inanılmaktadır.

Öğretmenlerin gelecekte, entelektüel becerilerle donanmaları gerekliliği, öğretmen eğitimi programlarının odaklanması gereken bir yapı gibi görünmektedir. Bilginin aktarımı ve kazanımından çok, bilgiye ulaşma ve bilgiyle uğraşma yaklaşımlarının ve bilişsel psikolojinin getirisi olan üst düzey düşünme becerileri ve süreçleri ve bunların öğretiminin, gelecekteki eğitim sistemleri üzerinde etkili olacağına şüphe duyulmamaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin küçülen dünyada, büyüyen evrensel düşünme süreçleriyle donatılması, eğitim programlarının eğitim ihtiyaçları olarak belirecektir. Buna ek olarak, öğrencileri geleceğe hazırlarken, teknolojiden güç alan yaklaşımlarla tanımlanan beceriler aynı zamanda felsefi ve

sorgulayıcı düşünme şekilleriyle açıklanmakta (Larson & Miller, 2011) ve Bell (2010)'in gelecekte çocukların, sorgulayan, yaratıcı düşünen ve proje üretmeye dayalı ortamlarda yetiştirilmesine olan inancı da geçerliliğini korumaktadır.

Dewey'in bilime yeterince vurgu yapılmadan akıl ve düşünme ürünlerine vurgu yapılmasından duyduğu rahatsızlık (Barrow, 2006), bugünün fen programlarını düşünen ve sorgulayan öğrenciler yetiştirmeye itmiştir. Dewey (1962)'in eğitimde teori ve uygulama dengesine dönük geliştirdiği öğretilerin günümüzde hala geçerli olduğu ve bu yaklaşımdan 21. yüzyıla öğretmen yetiştirme bakış açılarının da hala beslendiği (Braundy, 2004) unutulmamalıdır. Türk eğitim sisteminin, gelecekte, nitelikli, özgün ve yaratıcı, sorgulayıcı, düşünen, filozofik öğretmenlere ve onların yetiştireceği, düşünebilen ve üretebilen öğrencilere ihtiyacı olacağı ve böylesi bir öğretmen yetiştirme modelini oluşturması, uygulamaya geçirmesi, bunu yapmak içinse evrensel değerler ölçeğinde kültürlerarası yaklaşımları eğitim ortamlarına taşınması ve öğretmenlerini bu yönde yetiştirmesi gerekmektedir. Teknolojinin öğretmen eğitimi ile entegrasyonu konusunda, gelecekte sorunlar çıkabileceği, z kuşağının işaret parmağı olmayan bir teknoloji nesli olduğu düşünüldüğünde, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve üniversitelerin gelecekte öğretmen eğitiminin teknoloji ile entegrasyonu konusunda, sorun önleyici ve çözüm üretici strateji politikaları geliştirmeleri, aciliyeti olan sorumluluklarıdır.

### Kaynakça

- Ayers, W. (1995). *To become a teacher: Making a difference in children's lives*. New York: Teachers College Press.
- Barrow, L. H. (2006). A brief history of inquiry: From Dewey to standards. *Journal of Science Teacher Education*, 17(3), 265-278.
- Bell, S. (2010) Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future, The Clearing House, 83:2, 39-43, DOI: 10.1080/00098650903505415
- Biller, K. (1995). Twenty-first century teachers as philosophical social workers" The World Conference on Teacher Education, Cesme-Izmir, Turkey.
- Braundy, M. (2004). Dewey's Technological Literacy: Past, Present, and Future. *Journal of Industrial Teacher Education*, 41(2), 1-11.
- Curran, C. E. (1953). The value of philosophy for teachers. *Educational Theory*, 3(1), 81-83.
- Dewey, J. (1910/1997). *How We Think*. Mineola, NY: Dover Publications, Inc.
- Dewey, J. (1962). *The relation of theory to practice in education* (s. 9-30 içinde). Cedar Falls, Iowa: Association for Student Teaching.
- Erginer, E., & Dursun, F. (2009). The meanings attributed to the future characteristics of teachers by prospective teachers: A concept map study. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 1389-1395.
- Larson, L. C., & Miller, T. N. (2011). 21st century skills: Prepare students for the future. *Kappa Delta Pi Record*, 47(3), 121-123.
- Lipman, M., & Sharp, A. (1978). M. Lipman & A. Sharp (Edt.) *Growing up with Philosophy* (s. 259-273 içinde). Philadelphia, PA: Temple University Press.

- Porter, A., McMaken, J., Hwang, J., & Yang, R. (2011). Common core standards: The new U.S. intended curriculum. *Educational Researcher*, 40(3), 103-116.
- Wright, M. V. (1997). Student teachers' beliefs and a changing teacher role. *European Journal of Teacher Education*, 20(3), 257-266.
- Yıldırım, A. (2011). Öğretmen eğitiminde çatışma alanları ve yeniden yapılanma. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 1-17.